

KANCELARIA SENATU

BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 4 lutego 2016 r.

BKS/DPK-134-30682/16 EK

79-04/16

Nr: 30682	Data wpływu 12 listopada 2015 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 27 stycznia 2016 r.

ZMIANA KONSTYTUCJI RP

TEMAT

REFERENDUM OGÓLNOKRAJOWE

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja zbiorowa

Stowarzyszenie Interesu Społecznego „WIECZYSTE” z Warszawy.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany art. 217 Konstytucji RP poprzez dodanie ustępu 2 w brzmieniu: nałożenie podatku katastralnego lub podatku od wartości nieruchomości oraz określenie zmian w tych podatkach następuje w drodze ustawy, zaakceptowanej w drodze ogólnonarodowego referendum zarządzanego przez prezydenta. Wynik referendum jest wiążący dla prezydenta.

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

Autorzy petycji wnoszą o zmianę Konstytucji RP w zakresie wprowadzenia referendum ogólnokrajowego w przypadku nałożenia podatku katastralnego bądź innego podatku od wartości nieruchomości. W petycji stwierdzono, że nałożenie podatku katastralnego lub podatku od wartości nieruchomości spowoduje znaczące zubożenie społeczne.

W uzasadnieniu petycji podniesiono, że aktualnie podatek od nieruchomości wyliczany jest według stawki ryczałtowej od m² powierzchni nieruchomości. Podatek katastralny ma być wyliczany od wartości nieruchomości, co spowoduje, że będzie on dużo wyższy niż obecny podatek od nieruchomości. Autorzy petycji konstatują, że aktualnie nie ma woli politycznej wprowadzenia podatku katastralnego, jednak od dłuższego czasu dokonuje się działań prawnych i technicznych, które umożliwią w przyszłości wprowadzenie takiego podatku.

Wnoszący petycję twierdzą, że postulowane zmiany Konstytucji nie zamkną drogi do wprowadzenia podatku katastralnego w przyszłości, a wpłyną jedynie na to, że planowane rozwiązania będą musiały uwzględnić oczekiwania społeczeństwa i będą ocenione w referendum.

Autorzy petycji dołączyli do niej projekt ustawy o zmianie Konstytucji, który przewiduje dodanie w art. 217 Konstytucji ustępu 2 oraz zaproponowali, by ustawa o zmianie Konstytucji weszła w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia.

STAN PRAWNY:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w rozdziale X „Finanse publiczne” w art. 216–227 wskazuje zasady kształtujące finanse publiczne i określa ich funkcjonowania. **Art. 217** stanowi, że „nakładanie podatków, innych danin publicznych, określanie podmiotów, przedmiotów opodatkowania i stawek podatkowych, a także zasad przyznawania ulg i umorzeń oraz kategorii podmiotów zwolnionych od podatków następuje w drodze ustawy.”

Autorzy petycji wnoszą o zmianę art. 217 Konstytucji RP poprzez dodanie ustępu 2 w brzmieniu: nałożenie podatku katastralnego lub podatku od wartości nieruchomości oraz określenie zmian w tych podatkach następuje w drodze ustawy, zaakceptowanej w drodze ogólnonarodowego referendum zarządzanego przez prezydenta.

Warunki konieczne do zmiany Konstytucji określone są w rozdziale XII w **art. 235** ustawy zasadniczej. Najważniejsze postanowienia tego przepisu regulują tryb zmiany Konstytucji w odmienny sposób od trybu zmiany ustaw zwykłych:

- projekt ustawy o zmianie Konstytucji może przedłożyć co najmniej 1/5 ustawowej liczby posłów, Senat lub Prezydent Rzeczypospolitej,
- zmiana Konstytucji następuje w drodze ustawy uchwalonej w jednakowym brzmieniu przez Sejm i następnie przez Senat w terminie nie dłuższym niż 60 dni,
- pierwsze czytanie projektu ustawy o zmianie Konstytucji może odbyć się nie wcześniej niż trzydziestego dnia od dnia przedłożenia Sejmowi projektu ustawy,
- ustawę o zmianie Konstytucji uchwała Sejm większością co najmniej 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów oraz Senat bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby senatorów.

Analiza postanowień art. 235 pozwala określić Konstytucję RP jako ustawę zasadniczą o stabilnej konstrukcji z uwagi na bezpośrednie wskazania, jakimi proces ten zostaje obwarowany.

Szczególnym rozwiązaniem objęte zostały przepisy Konstytucji zawarte w rozdziałach I „Rzeczpospolita”, II „Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela” i XII „Zmiana konstytucji”, których zmiana może zależeć od zgody narodu, wyrażonej w ogólnonarodowym referendum zatwierdzającym.

Konstytucja RP w **art. 125** określa ogólne **zasady dotyczące instytucji referendum ogólnokrajowego**:

- referendum ogólnokrajowe może być przeprowadzone w sprawach o szczególnym znaczeniu dla państwa,
- referendum ogólnokrajowe ma prawo zarządzić Sejm bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów lub Prezydent Rzeczypospolitej za zgodą Senatu wyrażoną bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby senatorów,
- wynik referendum ogólnokrajowego jest wiążący, jeżeli w referendum wzięło udział więcej niż połowa uprawnionych do głosowania,

- Sąd Najwyższy stwierdza ważność referendum ogólnokrajowego oraz referendum, jeśli zmiana dotyczy przepisów Konstytucji zawartych w rozdziałach: I, II i XII.

Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 318) określa zasady i tryb przeprowadzania referendum.

Art. 60 tej ustawy stanowi, że w sprawach o szczególnym znaczeniu dla państwa referendum ma prawo zarządzić:

- Sejm, uchwałą podjętą bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów, lub
- Prezydent Rzeczypospolitej, za zgodą Senatu wyrażoną bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby senatorów.

Ponadto Sejm może postanowić o poddaniu pod referendum określonej sprawy z własnej inicjatywy, a także na wniosek Senatu, Rady Ministrów lub obywateli. W przypadku gdy Sejm, w drodze uchwały, nie uwzględni wniosku o przeprowadzenie referendum, Marszałek Sejmu informuje o tym wnioskodawcę. Wniosek o zarządzenie referendum powinien określać propozycje pytań lub wariantów rozwiązania w sprawie poddanej pod referendum (art. 61 ustawy).

Sejm może postanowić o poddaniu określonej sprawy pod referendum z inicjatywy obywateli, którzy dla swojego wniosku uzyskają poparcie co najmniej 500 000 osób mających prawo udziału w referendum. Referendum z inicjatywy obywateli nie może dotyczyć wydatków i dochodów, w szczególności podatków oraz innych danin publicznych, obronności państwa, amnestii.

Podnieść należy, że na mocy art. 125 Konstytucji RP nie ma przeszkód by w sprawie nałożenia podatku katastralnego lub innego podatku od wartości nieruchomości przeprowadzić referendum ogólnokrajowe.

PRACE LEGISLACYJNE:

W poprzedniej kadencji Sejmu wniesiono projekt ustawy mającej na celu zmianę Konstytucji RP, który dotyczył umocnienia statusu obywatelskiej inicjatywy poprzez wprowadzenie obligatoryjnego referendum krajowego, gdy z inicjatywą wystąpi grupa co najmniej 1 000 000 obywateli oraz przyznania obywatelom prawa do występowania z inicjatywą zmian w Konstytucji RP.

OPRACOWAŁA

Eliza Kraj

DYREKTOR

Anna Pomianowska-Bąk